

вибірки μ . Тому для розрахунку оберемо значення довірчого коефіцієнту $t = 2$. Для забезпечення високої репрезентативності вибірки опитування шкіл відхилення та гранична похибка репрезентативності повинні мати мале за абсолютною величиною значення. Враховуючи порядок величин у генеральній сукупності, приймемо розмір похибки репрезентативності $\Delta x = 1$ та величину середньоквадратичного відхилення $\sigma = 2$. Задана ймовірність одержаних результатів буде 0,954 проведемо розрахунок.

Проведемо застосування цієї формули на прикладі. Припустимо, що у місті Вінниця, в якому є 58 шкіл, необхідно визначити чисельність вибірки щоб провести опитування, щодо дистанційного навчання.

$$N = \frac{2^2 \cdot 2^2 \cdot 58}{1^2 \cdot 58 + 2^2 \cdot 2^2} = 12,5$$

Або ж у Вінниці є 6 університетів, необхідно визначити чисельність вибірки щоб провести опитування, щодо дистанційного навчання.

$$N = \frac{2^2 \cdot 2^2 \cdot 6}{1^2 \cdot 6 + 2^2 \cdot 2^2} = 4,3$$

Отже, для точного результату опитування потрібно опитати тринадцять шкіл та чотири університети у Вінниці.

Література

1. Опитування URL: <http://politics.ellib.org.ua/pages-11073.html>
2. Теорія статистики: Навчальний посібник/ Вашків П. Г., Пастер П. І., Сторожук В. П., Ткач Є. І. К.: Либідь, 2001. 320 с.
3. Гудзь Ю. Ф. Визначення репрезентативної вибірки для дослідження потенціалу переробних підприємств АПК. *Науковий вісник Ужгородського національного університету. Серія : Міжнародні економічні відносини та світове господарство*. 2016. Вип. 8(1). С. 54–57. URL: [http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvumevcg_2016_8\(1\)_15](http://nbuv.gov.ua/UJRN/Nvumevcg_2016_8(1)_15).
4. Дайновський Ю. Репрезентативність маркетингових досліджень: підходи та критерії. *Маркетинг в Україні. Видання Української Асоціації Маркетингу*. 2008. С. 18–22. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/32608368.pdf>

УДК: 35.077.1

РОБОТА З КЛЮЧОВИМИ СЛОВАМИ У ПРОЦЕСІ АНАЛІТИКО-СИНТЕТИЧНОЇ ОБРОБКИ ДОКУМЕНТІВ

Г. П. Лукаш

Аналітико-синтетична обробка документів – обов’язковий процес, який застосовується сьогодні у роботі із документами. Він полягає в тому, що з первинного документа беруть потрібні користувачам відомості про зміст і формальні ознаки, а потім на цій основі складають вторинні документи. Теорія і практика опрацювання документної інформації все більше пов’язана з її згортанням. Наслідком згортання завжди є зменшення фізичного обсягу повідомлення. У процесі згортання текст не просто скорочується, урізається, а згортається саме таким чином, щоб за потреби можна було «розгорнути» його, подати більш повно і, виходячи з цього, розв’язати питання про доцільність звернення до первинного документа [1, с. 9].

Одним із перших, хто став використовувати терміни «згортання» та «розгортання», був німецький мислитель і церковний ієрарх Микола Кузанський (1401–1464). Абсолютну

едність він порівнював із крапкою, послідовність розгортання якої утворює лінії, поверхні та об'єми. Крапка, таким чином, містить у собі в згорнутому вигляді всі форми світу, існуючи в кожній з них: «Крапка... так згортає в собі лінію, як і лінія розгортає крапку... лінія розгортає те, що згорнуто в крапці» [цит. за: 2, с. 120].

З появою перших бібліотек і архівів як організованих сховищ пам'яток писемності та потребою знайти стислі, точні і зручні форми відображення складу фондів і змісту документів пов'язане виникнення перших формальних способів згортання інформації – списків літератури на глиняних табличках у Шумері, «Таблиць» Каллімаха та ін. У подальшому процеси згортання і розгортання інформації постійно удосконалювались і нині в багатьох бібліотеках, інформаційних центрах є машинними (автоматизованими) [2, с. 121].

Аналітико-синтетична обробка документів використовується в національній системі науково-технічної інформації, в інформаційно-аналітичній діяльності видавництва, бібліографічних, видавничих та книготорговельних установ. Майже в усіх сферах суспільного життя суспільства створені інформаційні центри та служби, діяльність яких базується на різних видах аналітико-синтетичної обробки документів. Накопичений досвід вийшов за їхні межі і почав використовуватися для формування багатьох інформаційно-пошукових систем.

У згортанні інформації важливим засобом упорядкування інформації, що дає можливість заощадити час реципієнта відшукати потрібний текст у масиві відомостей і знань, слугують ключові слова.

Ключове слово – слово або сталий мовний вислів, яке використовують для вираження певного аспекту змісту документа (або запиту); слово, яке має істотне смислове навантаження. Воно може служити ключем під час пошуку інформації в інтернеті чи на сторінці сайту. Ключові слова сьогодні – це і слова, які описують зміст сторінок сайту.

Термін «ключові слова» існує в науковій літературі тривалий час. Але цілісного теоретичного визначення поняття «ключове слово» поки що не набуло. Часто воно використовується як дещо зрозуміле саме собою. Дослідження художнього тексту шляхом вичленування ключових слів має певну традицію. Зокрема проблему функціонування ключових слів у художньому творі, щоправда, здебільшого фрагментарно, вивчали Р. Будагов, Є. Зубова, В. Дроздовський, Ю. Караулов, А. Кожевникова, О. Кожин, В. Кухаренко, Ю. Лотман, В. Петровський та ін. М. Бахтін ключове слово або, в його термінології, «інтенційне слово», виводить діалектично із «авторського ядра» задуму твору. За М. Бахтіним, ключові слова завжди перебувають у постійному діалозі-конфлікті-протистоянні між собою, або ж у паралелізмі чи взаємодоповнюваності. Тим часом класична лінгвістика здебільшого орієнтується на статичний стан слова, образу, символу, слова, штучно вирваного із естетичного контексту.

Учені зазначають, що ключові слова служать одночасно знаками, які узагальнюють екстралінгвальні реалії, співвідносні з лексичною системою окремої мови і засобом формування естетичних значень, пов'язаних з ідейно-художнім змістом цілого. Поряд з терміном «ключові слова» уживаються терміни «опорні слова» і «слова-опори», «лейтмотивні слова» і «слова-лейтмотиви», «слова-фаворити», «слова-ключі», які все частіше співвідносяться з тими ж реаліями, що і ключові слова.

Оскільки саме ключові слова у семантичному просторі тексту формують ізотопію, тобто семантичну структуру, що створюється змістовими зв'язками між лексемами і прямо стосується семантичної когерентності, у процесі аналітико-синтетичної обробки тексту слід зважати саме на них.

Неодноразово повторене слово в інформаційному макроконтексті накопичує додаткові контекстуальні смисли, які, поступово нагромаджуючись у контекстуально-смысловій структурі слова, огортають змістовне ядро лексичного значення.

Між ключовими словами можуть існувати відношення синонімії або еквівалентності значення, тобто синонімії з точки зору певної інформаційно-пошукової системи. Накопичення ключових слів шляхом змістовного аналізу текстів або алгоритмічно, наприклад, порівнянням слів тексту з фіксованим переліком неключових слів, є важливим етапом при виборі вихідної лексики будь-якого тексту.

Ключовим словам властиві ієрархічні відносини. Ті з них, які у цих відносинах посідають верхній рівень, становлять ядро семантичного поля; підпорядковані їм ключові слова складають словесні ряди, які перебувають на периферії семантичних полів тексту.

Залежно від того, як часто користувачі з усього світу використовують певний запит для пошуку необхідної їм інформації, ключові слова бувають трьох типів. Найконкурентніші ключовики, просування сайту за якими – складний, довгий і дорогий процес, – високочастотні. Наступні типи – середньочастотні і низькочастотні. Цікавий факт: в Google щодня виконуються більше 3,5 мільярдів пошукових запитів. Знання того, як підібрати ключові слова – перший крок для забезпечення успіху в роботі з інформацією.

Якщо ключові слова у традиційному розумінні в контексті аналітико-синтетичної обробки документів слугують для згортання інформації, то в Інтернет-мові вони міняють свій вектор на абсолютно протилежний і вживаються для розгортання інформації. Вони іменуються ключовиками, існує цілий масив різних порад для їх підбору. Наприклад, експерти радять для їх набору використовувати методику кластеризації. Процедура включає в себе угруповання слів і фраз, які найкраще просувати на єдиній сторінці ресурсу. На цьому етапі усі зібрані запити поєднують у групи за змістом, за цінністю (транзакційні, мультимедійні, інформаційні), за географічною залежністю тощо

Отже, робота з ключовими словами у процесі аналітико-синтетичної обробки документів зберігає свою важливість у нових умовах передачі і сприйняття текстової інформації. Розробляються додаткові методики такої роботи, оскільки розгортаються функційні особливості інтернет-тексту.

Література

1. Бібліотечно-інформаційна діяльність. Терміни та визначення понять: ДСТУ 7448:2013. [Чинний від 2014.07.01]. К. : Мінекономрозвитку України, 2014. III, 44 с.
2. Українська архівна енциклопедія [Держ. ком. архівів України, Укр НДІ арх. справи та документознавства; редкол. : Матяш І. Б. (гол. ред.) та ін.]. К., 2008. 880 с.

УДК 007:[070:323.266]:32.019.5

ІНФОРМАЦІЙНІ ВІЙНИ І БЕЗПЕКА ІНФОРМАЦІЇ

О. С. Щербіна

У ХХІ столітті війна перетворилася не тільки в протистояння військової сили, а й під час війни у протистояння інформаційних технологій. Навіщо завойовувати країну силою зброї, стикаючись з опором і несучи втрати? Адже можна підпорядкувати її зсередини, силами її ж громадян, що і є кінцевою метою, глобальною стратегією інформаційної війни.

Інформаційна війна в класичному розумінні являє собою ідеологічну, психологічну обробку збройних сил, населення, військово-політичного керівництва противника в